24/10/19 Sem. I
FYBA Sanskrit - I

Q.P. Code XY9ABX

Duration: 3 Hours. Marks : 100

N.B. : 1. All questions are Compulsory.
2. All questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate marks to a sub question.

Q.1. केवलं द्वौ समूहौ अनुवदत । 10

'A'

i) निपात्यन्तः परिस्तटद्रुमा
न्प्रवृध्दवेगैः सलिलैर्निर्मलैः।
स्त्रियः सुदुष्टा इव जातविभ्रमाः
प्रयान्ति नद्ययस्त्वरितं तपोनिधिम्।

ii) ग्राम्यधर्मप्रवृते तु कामलोभवशं गते ।
ईर्ष्याक्रोधाभिसमूढे लोके सुखितदुःखिते।।
महेन्द्रप्रमुखैर्वैरुक्तः किल पितामहः।
क्रीडनीयकमिच्छामो दृश्यं श्रव्यं च यद् भवेत्।।

'B'

i) दामोदरकराघातविह्वलीकृतचेतसा। 10
दृष्टंचाणूरमल्लेन शतचन्द्रं नभस्तलम्।।
चलतरङ्गायां गङ्गायां प्रतिबिम्बिता।

ii) पुत्र, नागमाताहम् । ममास्तु पुत्रा गरुडेन खादिताः। एषः एकः पुत्रो विद्यते। तमपि वैरिभावेन खादितुम् स्पृहयति। तेनाहं क्रन्दामि। ततः प्रतिहारो गत्वा राजानं ज्ञापयामास। देव, सचन्द्रं शोभतेऽत्यन्तं शतचन्द्रं नभस्तलम्।।शङ्खनाम्नो नागस्थ माता रोदिति। तस्याष्टौपुत्रा गरुडेन खादिताः। एक एव पुत्रः विद्यते। तमपि वैरिभावेन खादितुं स्पृहयति। भविष्यच्छोकमधिगम्य रोदिति।

'C'

i) कर्णः शल्यराज, यत्रासावर्जुनस्तत्रैव चोद्यतां मम रथः। 10
शल्यराजः – बाढम्।
कर्णः – अहो नु खलु !भोः कष्टम् ! शल्यराज, श्रूयतां ममास्रस्य वृत्तान्तः।
शल्यराजः – ममाप्यस्ति कौतूहलमेनं वृत्तान्तं श्रोतुम्।

XY9ABX

कर्णः- पूर्वमेवाहं जामदग्न्यस्य सकाशं गतवानस्मि।

शल्यराजः –ततस्ततः।

ii) प्रचुरगुडविकारः स्वादुशालीक्षुरम्यः
प्रबलसुरतकेलिर्जातकन्दर्पदर्पः
प्रियजनरहितानां चित्तसन्तापहेतुः
शिशिरसमय एषः श्रेयसे वोऽस्तु नित्यम्।।

2. केवलं द्वौ परिच्छेदौ लिखत ।

(a) अङ्गराजः कर्णः। **10**

(b) भक्तपुण्डरीकः। **10**

(c) प्रश्नोत्तराणि। **10**

3. केवलं द्वौ उत्तरत :-

(a) **ससन्दर्भ स्पष्टीकुरूत।** **10**

(i) सीमान्तराण्युत्सुकयन्ति चेत्।

(ii) अलं वो मनुजा दैत्याः।

(b) **ससन्दर्भ स्पष्टीकुरूत।** **10**

(i) हरेरालयं शाश्वतं प्राप्नुवन्ति।

(ii) पातु वः चन्द्रचूडाय।

(c) नाट्यं पञ्चमो वेदः।

4. केवलं द्वौ उत्तरत :-

'A'

a) **सन्धिविग्रहं कुरूत।** **10**

(i) धिगयुक्तम्। (ii) हंसेर्जलानि। (iii) करोम्यहम्।

(iv) सुरैरर्चितम्। (v) यद्येव।

b) **रूपपरिचयं कुरूत।** **10**

(i) शशाप। (ii) अद्रेः। (iii) भजे

(iv) वितर्क्य (v) पातु।

'B'

XY9ABX

श्लोकपूर्ती कुरूत। 10

(a) प्रमाणं--------मामकानां नितम्बः -------धृतो येन ------------ ----------धृतो-----
---परब्रह्मलिङ्गं भजे पाण्डुरङ्गम्।।

(b) अहं च ------च-----लोक--------------अहं किन्तु--------------भवान्।।

'C'

संस्कृतेन उत्तरत :-. 10

i) जामदग्न्यः कर्णं किं शशाप?

ii) नद्यः पयोनिधिं कथं प्रयान्ति?

iii) इहलोकस्य स्वभावः कथमस्ति?

iv) कृष्णः कस्मै आनन्दः ददाति?

v) केन कारणेन गरुडः विस्मितः अभवत्?

5 टिप्पणीं लिखत (केवलं द्वे)

(A) (i) मन्मथ। (ii) वसन्तयोद्धा। 10

(B) (i) वेतालः। (ii) अमृतम्। 10

(C) (i) चातकः। (ii) चक्रवाकी। 10